

(în Bucovina) a fost dat în anul 1783 și se referă la rușii-staroveri care au înființat satele Climăuți (raionul Rădăuți) și Bélaia Krinița (R.S.S.U.) — ambele mai noi decât satul Socolinți, rezultă că în această din urmă localitate se vorbește rusește de circa 200 de ani.

Ipoteza stabilirii în Moldova a unei populații lipovenești în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, populație prin care s-ar explica denumirea satului Lipoveni, comuna Siliștea din fostul județ Neamț¹⁰, nu este întemeiată, deoarece secta răscolnică de sub conducerea lui Filip (*filippovți* sau *filippovane* > *lipovane* — « lipoveni ») a apărut abia în deceniul al 4-lea al sec. al XVIII-lea¹¹. Mai mult, însăși declanșarea schismei din sinul bisericii ruse se produce după 1506, adică la 2 ani după moartea lui Ștefan cel Mare. Se crede că, după lupta de la Codrul Cosminului (1497), voievodul Moldovei ar fi adus din Polonia o sută de mii de robi. Aceștia erau însă ucraineni¹², nu velicoruși, și cu atât mai mult nu lipoveni.

În lucrarea citată a lui I. I. Nistor se dau indicații și mai precise asupra vechimii satului Socolinți¹³. Bazându-se pe informațiile cuprinse în studiile lui I. Polek, el scrie: « Pe la mijlocul secolului al XVIII-lea numeroase familii de lipoveni sălășluiau în comuna Stupca din jud. Suceava (Bucovina), de unde în cursul războiului ruso-turc din 1768—1774 se mutaseră la Hirlău care, ca și Tirgu-Frumos, adăpostea familii lipovenești. În izvodul localităților din Bucovina din 1775 comuna Stupca apare sub numele de Lipoveni. O parte din familiile care fugiseră la Hirlău se întoarseră în Bucovina la 1777; ele fură colonizate pe domeniul mănăstirii Dragomirna, formînd acolo localitatea Lipoveni din jud. Suceava »¹⁴.

Pe o rază de 30 de km împrejurul Socolinților nu există nici o altă așezare în care majoritatea populației să aibă ca limbă maternă limba rusă. Satul cel mai apropiat în care se vorbește tot numai rusește este Climăuți, situat la mai bine de 30 de km. (În 1930 la Climăuți peste 98% dintre locuitori aveau ca limbă maternă rusa). Dat fiind însă faptul că, din punct de vedere economic și administrativ, populația de la Socolinți este (și a fost și în trecut) legată de alte centre urbane decât cea de la Climăuți (primii își desfac produsele agricole și se aprovizionează pe piața din Ițcani și din Suceava, ceilalți — la Siret și la Rădăuți), posibilitățile de influențare asupra graiului velicorus de aici din partea altor vorbitori de limbă rusă sînt foarte restrinse.

În schimb, locuitorii de la Socolinți au avut și au de nenumărate ori prilejul să vină în contact cu vorbitorii de limbă ucraineană, căci împrejur, la distanțe mai mici sau mai mari, trăiesc importante colectivități de ucraineni¹⁵. Astfel, în satul Dărmănești (denumirea locală ucraineană — Hătna),

¹⁰ Vezi *Marele dicționar geografic al României*, vol. IV, București, 1898, p. 175.

¹¹ Vezi *Большая Советская Энциклопедия*, ed. a II-a, vol. 45, pp. 106—170.

¹² Vezi Acad. Prof. Iorgu Iordan, *Limba română contemporană*, Ed. Ministerului Învățămîntului, 1956.

¹³ I. I. Nistor, *op. cit.*, p. 4.

¹⁴ I. Polek, *Die Lippowaner in der Bukowina*, I, în « *Jahrbuch des Bukowiner Landesmuseums* », IV, p. 84, nr. 34 a, 35 și *Ortschaftsverzeichnis der Bukowina*, ibid. I, p. 13.

¹⁵ Vezi Ivan Zilinski, *Карта українських говорів з поясненнями*, Varșovia, 1933, p. 7, 9 și harta anexă. Principalele graiuri ucrainene din această parte a teritoriului R.P.R. sînt cel huțul și cel pocuto-bucovinean, ambele din masivul graiurilor ucrainene de vest. Cf. și lucrarea lui F. T. Jilko, *Нариси з діалектології української мови*, Kiev, 1955, §§ 28, 31 și harta, pp. 308—309.